

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Προσπάθεια χρήσης των ΤΠΕ

Στην Ελλάδα, από τα μέσα της δεκαετίας 1990:

Με εργαλειακή λογική

έμφαση στον υπολογιστή ως εργαλείο και στις δυνατότητες που έχει να συνεισφέρει στην αλλαγή των δεδομένων στην εκπαίδευση

το εκπαιδευτικό σύστημα εμποδίζει την όλη προσπάθεια.

π.χ. Το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση προσδιορίζει τα όρια των πρωτοβουλιών που μπορούν να αναπτυχθούν στο Λύκειο

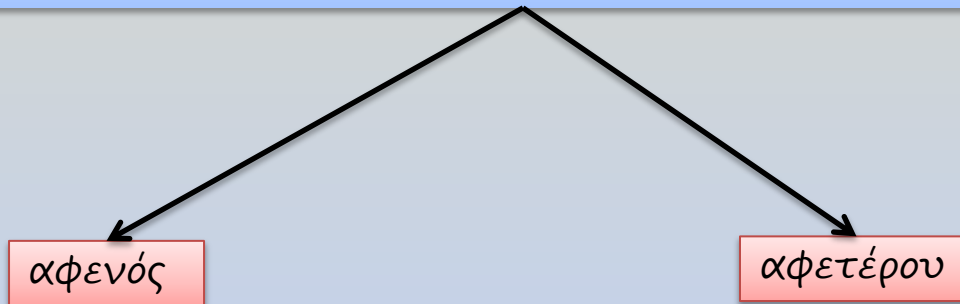
Μπορεί και να ευνοεί τη χρήση των ΤΠΕ...

τα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών, διδακτικά εγχειρίδια και οι ισχύουσες διδακτικές πρακτικές, άλλοτε ευνοούν και άλλοτε (συχνότερα) αποτρέπουν.

Επιδιώκουμε την επιμορφωτική λογική που ταιριάζει στην ταυτότητά μας:

«Τι κάνουμε στην πράξη;»

«Πώς θα διδάξουμε καλύτερα τις συγκεκριμένες ενότητες?»

Δικαιολογημένα ερωτήματα λόγω του θεωρητικού (γενικού και κορίστου) → εξωπραγματικού χαρακτήρα των επιμορφώσεων

τάση για φυσικοποίηση του ισχύοντος

Η διδακτική πρακτική εκλαμβάνεται ως κάτι το φυσικό και ουδέτερο, στο πλαίσιο του οποίου πρέπει να κινηθεί η κάθε επιμορφωτική διαδικασία.

Άρα

σωστός επιμορφωτικός προσανατολισμός για εκπαιδευτικούς:

Η παροχή δυνατοτήτων συνειδητής επιλογής-και όχι επειδή κάτι τέτοιο ισχύει- της διδακτικής λογικής και πορείας που θα ακολουθήσουν

Οι Επιμορφωτικές προσδοκίες μας:

Ενίσχυση υπαρχουσών αναζητήσεων (στα Π.Σ., εγχειρίδια, διδακτικές πρακτικές) για εκσυγχρονισμό του ελληνικού σχολείου προς την κατεύθυνση:

παροχή υλικού για προβληματισμό και ιδεών για διδακτική αξιοποίηση

της μετατροπής σε δυναμικό χώρο πρωτοβουλίας, δημιουργίας, αναζήτησης

προετοιμασίας πολιτών δημιουργικών, σκεπτομένων

καταδικαστέα:

μηχανιστική διεκπεραίωση της διδακτέας ύλης

υπολογιστικές εφαρμογές που εξυπηρετούν μια τέτοια λογική

προκριτέα:

αναγνώριση της πρωτοβουλίας των διδασκόντων

ενίσχυση του ρόλου τους ως υποστηρικτών

ΕΝΟΤΗΤΑ I

1Α. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων

1.1. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση: Από το τεχνικοκεντρικό στο ολοκληρωμένο πρότυπο.

1.2. Σύνδεση του ολοκληρωμένου προτύπου με τη νέα οικονομική πραγματικότητα: η κοινωνία της γνώσης και οι απαιτήσεις για δημιουργικότητα

1.3. Η διεθνής εμπειρία

1.4 Η ελληνική εμπειρία - Συνήθειες δυσκολίες κατά την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία

1Β. ΤΠΕ και Γραμματισμός

1.1. Γραμματισμός: ορισμός και θεωρητικοί προβληματισμοί α) Η ιστορικότητα των τεχνολογιών πρακτικής γραμματισμού β) Το αυτόνομο και το ιδεολογικό μοντέλο γ) Γραμματισμός και τεχνολογικός γραμματισμός

1.2 Η σχέση των ΤΠΕ με τη διδασκαλία των ανθρωπιστικών μαθημάτων

1.3 Σχολικός γραμματισμός και φιλολογικές πρακτικές: Θεωρητικό πλαίσιο για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη ζώνη των φιλολογικών μαθημάτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ II

1. Εισαγωγή: Διδακτική των Φιλολογικών Μαθημάτων και ΤΠΕ

2. Θεωρητικό πλαίσιο της γλωσσικής διδασκαλίας και αξιοποίηση των ΤΠΕ

2.1. Οι αρχικές αναζητήσεις: Θεωρητικό πλαίσιο και ο υπολογιστής ως δάσκαλος

2.2. Η έντονη επιστημονική ζύμωση της δεκαετίας του 1970 και '80 και οι συνέπειες της στην αξιοποίηση των ΤΠΕ

2.3. Οι νέες θεωρητικές αναζητήσεις και ο υπολογιστής ως περιβάλλον εργασίας

2.4. Πρόσφατες επιστημονικές αναζητήσεις
α) Διδασκαλία με βάση τα κειμενικά είδη
β) Η κριτική γλωσσολογία
γ) Πίσω στα βασικά

2.5. Ο υπολογιστής ως μέσο πρακτικής γραμματισμού και οι πολυγραμματισμοί
- Η νέα κειμενική πραγματικότητα:
α) Διαδίκτυο και νέα κειμενική πραγματικότητα
β) Πολυτροπικότητα

ΕΝΟΤΗΤΑ III

Χρήση βασικών εργαλείων πληροφορικής στα φιλ. μαθήματα

1. Εισαγωγή

2. Η εισαγωγή της μηχανής στην παιδαγωγική του γραπτού λόγου και οι συνέπειες της

3. Τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα παραγωγής λόγου

3.1 Κατηγοριοποίηση και πολιτισμικός χρωματισμός των ηλεκτρονικών περιβαλλόντων παράγωγης λόγου

3.2 Προγράμματα επεξεργασίας κειμένου: η ρευστότητα του κειμένου

3.3 Διαδίκτυο, ηλεκτρονικά περιβάλλοντα γραπτής επικοινωνίας και διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων

ΕΝΟΤΗΤΑ IV

Χρήση λογισμικών ειδικότητας για την αξιοποίηση τους στη διδασκαλία και τη μάθηση

1. Εισαγωγή

2. Κατηγορίες εκπαιδευτικού λογισμικού

3. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού

4. Ένα παράδειγμα αξιολόγησης λογισμικών με βάση την κοινωνικο-σημειωτική προσέγγιση

5. Παρουσίαση λογισμικών (ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα)

5.1. Η διδακτική αξιοποίηση των ηλεκτρονικών λεξικών για την απόκτηση γνώσεων για τη γλώσσα

5.2. Ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα και διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών

5.3. Ηλεκτρονικοί συμφραστικοί πίνακες λέξεων σε λογοτεχνικά έργα: Ένα

ΕΝΟΤΗΤΑ V

Αξιολόγηση-προσαρμογή εκπαιδευτικών σεναρίων & δραστηριοτήτων

1. Εισαγωγή

2. Ανάπτυξη διαθεματικών διδακτικών δραστηριοτήτων στο σχολικό περιβάλλον. Παραδείγματα ένταξης της χρήσης των ΤΤΕ στο ΑΤΤΣ (Δ. Κου-

3. Σενάρια: δομή και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεναρίων

4. Διδακτικές προτάσεις και παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων

4.1 ΤΤΕ και Λογοτεχνία. Από τη θεωρία στη διδακτική πράξη

4.2 Από τις λέξεις στις έννοιες και στις ιδέες: Η «μνήμη».

4.3 Ρήματα της ΑΕ που συντάσσονται με απαρέμφατο και κατηγορηματική μετοχή διερεύνηση της σημασίας τους

4.4 «Η τύφλωση του Πολύφημου» στην Οδύσσεια και στην Τέχνη, από την αρχαϊκή έως και την ελληνιστική εποχή

4.5 «Γυναίκες, ιστορία και εργασία: οι Ελληνίδες του Μεσοπολέμου»: μια διδακτική παρέμβαση με χρήση ΤΤΕ

Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση και τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων (Δ. Κουτσογιάννης)

1.1. Η εισαγωγή των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Από το τεχνικοκεντρικό στο ολοκληρωμένο πρότυπο.

αρχές της 10ετίας του '80 : άρχισε ο εξοπλισμός των σχολείων με Η.Υ.

αξιοποίηση της πληροφορικής τεχνολογίας στην εκπαίδευση

3 δυνατότητες

χωρίς να αποκλείεται και κάποιος συνδυασμός τους

για τη διδασκαλία του μαθήματος της πληροφορικής

σε όλα τα μαθήματα του Π.Σ., χωρίς να θίγεται η φιλοσοφία του: προσέγγιση "πραγματολογική"

"ολοκληρωμένη προσέγγιση"

- «απομονωμένη τεχνική προσέγγιση»
- στόχος είναι ο τεχνικός αλφαριθμητισμός
- Ασχετη με διδασκαλία άλλων μαθημάτων
- Αμφισβητείται: τέθηκαν πιο φιλόδοξοι στόχοι από τα εκπαιδ. συστήματα
- παραμένει το κυρίαρχο πρότυπο

- κύμα ανάπτυξης πληθώρας εκπ/κών προγραμμάτων
- Χωρίς επιστημονική επάρκεια και παιδαγωγικό σχεδιασμό
- Ενισχύει την αντίληψη της χρήσης του Η.Υ ως δασκάλου

- η πληροφορική δε διδάσκεται ως ξεχωριστό αντικείμενο
- διαχέεται σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα και δραστηριότητες
- επιτυγχάνεται λειτουργικά ο πληροφορικός αλφαριθμητισμός
- η αξιοποίηση των ΤΠΕ στην ανανέωση των Π.Σ
- Στόχος: ποιοτική αναβάθμισή για άλλους μια ουτοπία
- για άλλους το αίτημα των ημερών

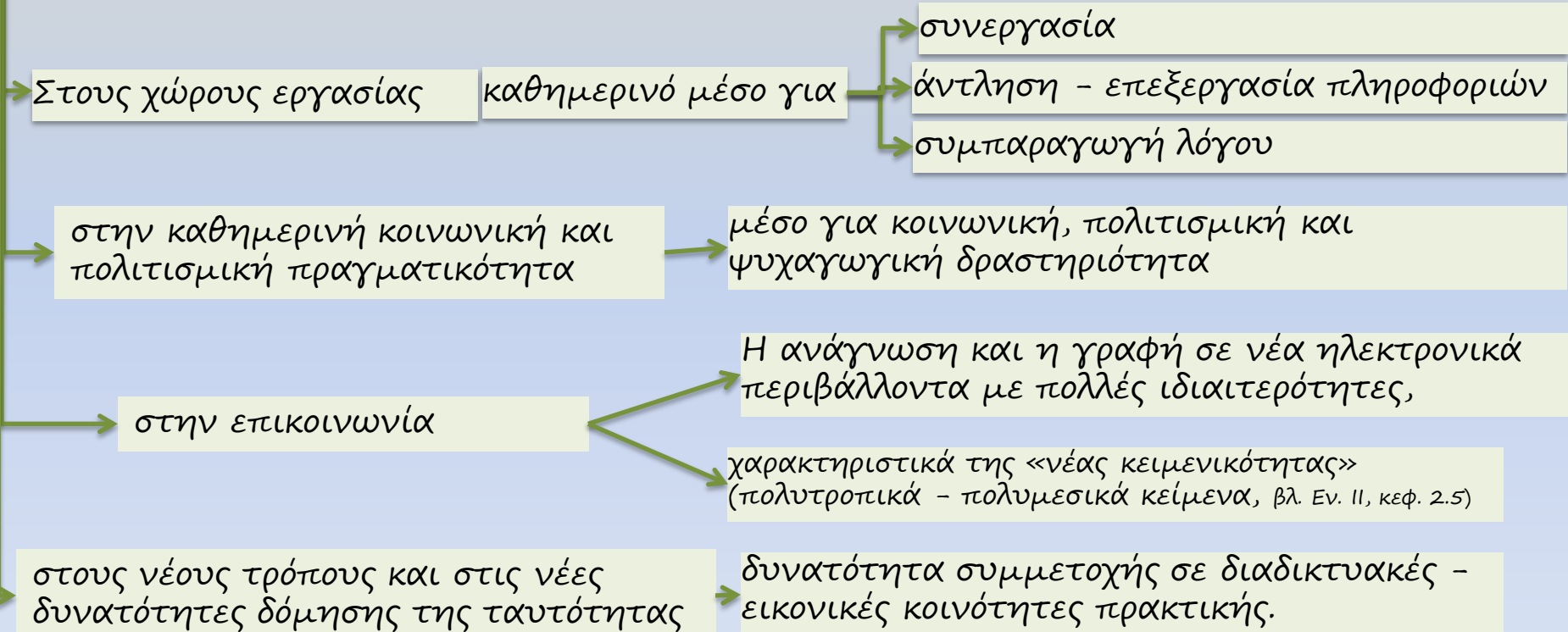
παιδαγωγικοί στόχοι

- η ποικιλία και βελτίωση των μεθόδων
- εξατομίκευση της διδασκαλίας
- η εξασφάλιση ίδιου επιπέδου διδασκαλίας, ανεξάρτητα από τις επιμέρους συνθήκες.

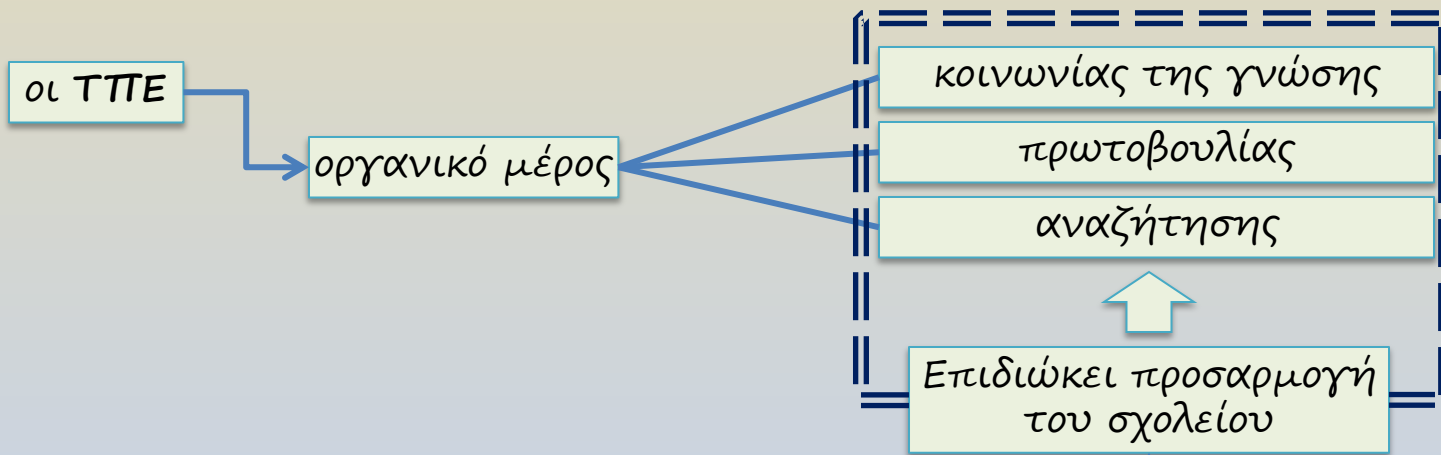
1.2. Σύνδεση του ολοκληρωμένου προτύπου με τη νέα οικονομική πραγματικότητα: η κοινωνία της γνώσης και οι απαιτήσεις για δημιουργικότητα

Επιτακτική η αξιοποίηση των ΤΠΕ ευρύτερα στη ζωή του σχολείου

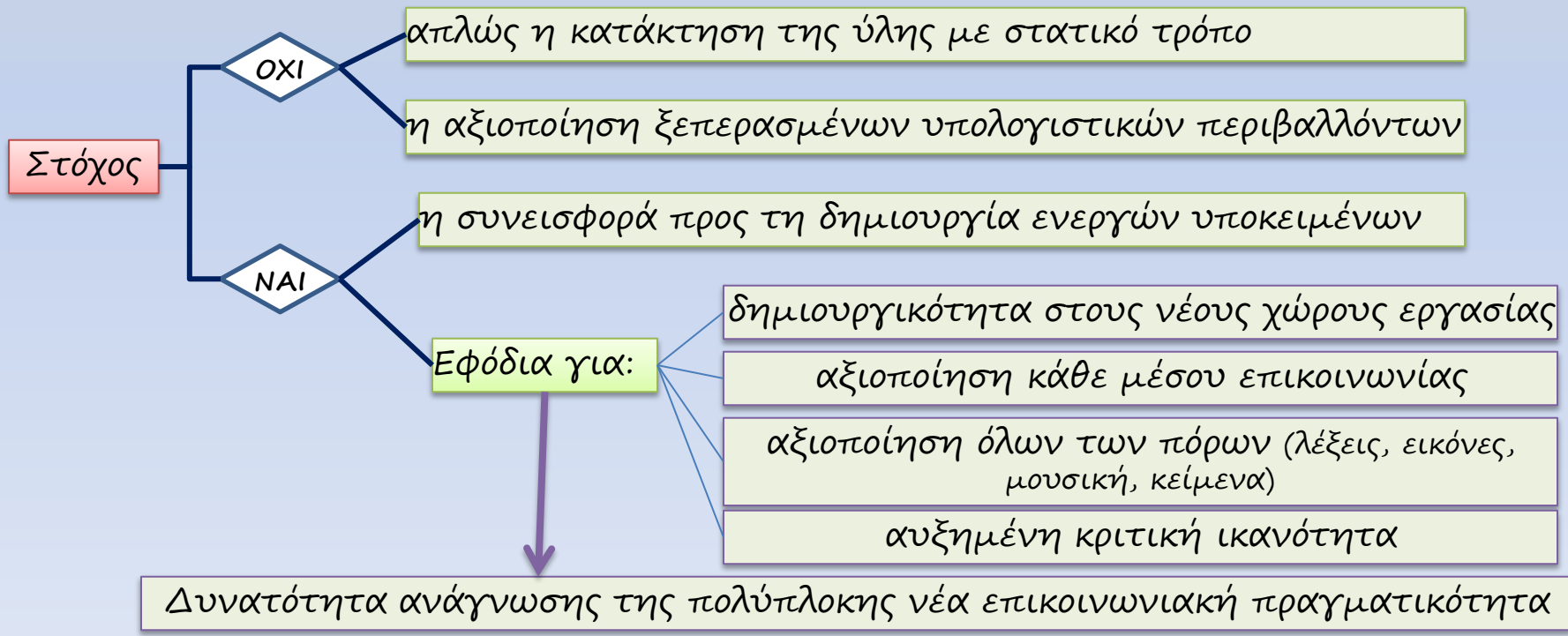
Ραγδαίες αλλαγές σε όλους τους τομείς της καθημερινότητας που συνδέονται με τις ΤΠΕ:

Η διδακτική των φιλολογικών μαθημάτων (διεθνώς) κάνει σημαντική στροφή, προκειμένου να ενσωματώσει τη νέα πραγματικότητα στη διδασκαλία.

Η σύγχρονη επιστημονική και εκπαιδευτική τάση

Ανεξάρτητα από την τεχνολογία (το μέσο) που χρησιμοποιούμε:

Εστιάζουμε στο 'τι' της διδασκαλίας, πώς και πότε θα χρησιμοποιηθεί;

Υπάρχει αντιστοιχία;

ΟΧΙ

Απόκτηση συγκεκριμένων γνώσεων

σχήμα: ερώτηση-απάντηση-
αξιολόγηση

είδος των πολιτών που απαιτεί η κοινωνία

είδος των πολιτών που δημιουργεί το σχολείο

αποτέλεσμα προσαρμογής στις απαιτήσεις των δυτικών
κοινωνιών μέχρι 3 10ετίες μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο.

Τεχνολογία-μέσο: πίνακας, έντυπο, χαρτί, μολύβι.

Αργότερα: βίντεο, προτζέκτορας, υπολογιστής κλπ

Κρίση σημερινού σχολείου

Αναζητούνται τα:

Ο γραμματισμός: κλασικός, νέος και κριτικός

ικανότητα στη συνεχή μάθηση

ικανότητα στη συλλογική εργασία

η καλλιέργεια της πρωτοβουλίας

η ανθρωπιστική παιδεία

η αισθητική καλλιέργεια

Πλαίσιο και λογική αξιοποίησης των ΤΠΕ στο
σχολείο, όπως και κάθε τεχνολογία παλιότερη.

1.3. Η διεθνής εμπειρία

10ετία '70: Οι Η.Υ. στη διδασκαλία

Προσπάθεια της παραδοσιακής λογικής

να γίνεται ταχύτερα, φτηνότερα και αποτελεσματικότερα η δουλειά του δασκάλου
φόβος ότι οι υπολογιστές θα αντικαταστήσουν το δάσκαλο

Από 10ετία '80

θεωρείται περιβάλλον που διευκολύνει

παύει να θεωρείται ο Η.Υ. μέσο διδασκαλίας

αναζήτηση-πειραματισμό κατά το γράψιμο

συνεργατική μάθηση

δημιουργία πραγματικών περιστάσεων επικοινωνίας εντός και εκτός σχολείου

προώθηση της κοινωνικής διάστασης της επικοινωνίας και μάθησης

1.4. Η ελληνική εμπειρία

Συνήθεις δυσκολίες κατά την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία

η διδακτική ιδεολογία των φιλολόγων (αλλά και γονέων, μαθητών κλπ)

διαμορφώνεται από

το πρότυπο της διδασκαλίας των νεκρών γλωσσών

το πρότυπο (περιεχόμενο, δομή, γλωσσοδιδακτική λογική) του ενός διδακτικού εγχειριδίου

εκπαιδευτικό σύστημα

Συγκεντρωτικό

περιορισμένες ευκαιρίες στους εκπαιδευτικούς για ανάληψη πρωτοβουλιών

Επηρεάζεται από το περιεχόμενο των εξετάσεων εισαγωγής στην τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Καθοριστικός ρόλος και σε όποια απόπειρα εισαγωγής των ΤΠΕ στο ελληνικό σχολείο.

Πρόγραμμα «ΟΔΥΣΣΕΙΑ»

Συστηματική προσπάθεια εισαγωγής & παιδαγωγικής αξιοποίησής των ΤΠΕ από το 1996

Στόχος : η σταδιακή εισαγωγή και παιδαγωγική αξιοποίηση στη Δ.Ε

μεγάλης έκτασης εκπαιδευτικό λογισμικό

έγιναν επιμορφώσεις προετοιμασμένους εκπαιδευτικούς. (1999-2002)

ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προθυμία για την παρακολούθηση της επιμόρφωσης

≠

η αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία περιορισμένη

ανέγγιχτα τα διδακτικά πρότυπα των εκπαιδευτικών

σε λίγες περιπτώσεις αξιοποιήθηκαν αλλά στα πρότυπα παραδοσιακών αντιλήψεων

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ

Η έλλειψη σταθερότητας του εκπαιδευτικού προσωπικού

Ο δισταγμός των μεγαλύτερων σε ηλικία να εμπλακούν

Η σύνδεση του Λυκείου με τις εξετάσεις → δύσκολη την απομάκρυνση από την παραδοσιακή λογική διδακτέας ύλης

Σύνδεση της διδασκαλίας με τη διεκπεραίωση της ύλης, ενός συγκεκριμένου διδακτικού εγχειριδίου

εθελοντική βάση και χωρίς παροχή κινήτρων

Έλλειψη εργαστηριακών υποδομών

Για την επιτυχία του εγχειρήματος απαιτείται η αποδοχή των εκπαιδευτικών

Έρευνες: για να έχει πιθανότητα επιτυχίας κάθε αλλαγή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η προϋπάρχουσα κατάρτιση των διδασκόντων, οι στάσεις και πεποιθήσεις τους, η εμπειρωμένη καθημερινή διδακτική τους πρακτική (Fullan, 1993· Karavas-Doukas, 1998).

τα πρώτα χρόνια

αγνοήθηκαν

Δόθηκε έμφαση στη δημιουργία υποδομών και στην ανάπτυξη λογισμικού

Δυστυχώς διαπιστώθηκε ότι:

Οι εκπαιδευτικοί δεν κάνουν με τις ΤΠΕ τίποτα πέρα από αυτό που γνώριζαν να κάνουν καλά και πριν

Στις μέρες μας

κατανοητό ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την επιτυχή αξιοποίηση των ΤΠΕ